

การสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชน ในสังคมไทยตามหลักศีล 5* Making the living Standard of communities in Thai Society

พิชิต ปุริมาตร, พรเศรษฐ์ วุฒิปัญญาอิสกุล, ไพวรรณ ปุริมาตร,
พระปลัดสมชาย ปโยโค, พระถนัต วฑฒโน และพระมหาวิริษณ์ วรินโท
Pichit Purimart, Phonsetthi Wuttipanyaisakun, Paiwan Purimart,
Phrapalad Somchai Payogo, Phra Thanat Vadddhamo
and Phramaha Weeratis Warinto

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

*Corresponding Author. Email: pichitpuri2@hotmail.com

Doi : 10.14456/jmcpupeace.2017.71

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 2) เพื่อวิเคราะห์เชิงยืนยันองค์ประกอบหลักศีล 5 สำหรับสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 และ 3) เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลัก ศีล 5 ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 มีวิถีชุมชนดำรงวัฒนธรรมของตนเองไว้ การเปลี่ยนแปลงตามวัฒนธรรมภายนอกน้อยเมื่อเทียบกับหมู่บ้านภายนอกที่ได้ดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ทั้งนี้เพราะความต้องการของสมาชิกชุมชนหมู่บ้านศีล 5 อาศัยปัจจัยต่างๆ เฉพาะจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเท่า

*ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง หมู่บ้านรักษาศีล 5 : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย. ปรับปรุงต้นฉบับการนำเสนอในที่ประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ 20 มีนาคม 2560.

ที่ตนเองจะสามารถหาได้ แนวทางดำเนินชีวิตมาจากการส่งต่อองค์ความรู้ การศึกษาของสมาชิกชุมชน เป็นองค์ความรู้ภายนอกชุมชนและองค์ความรู้ที่บรรพบุรุษในชุมชนสะสมไว้ การสื่อสารคมนาคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การนำมาเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป การปรับเปลี่ยนการประดิษฐ์ในชุมชน

2. วิเคราะห์เชิงยืนยันองค์ประกอบหลักศีล 5 สำหรับสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 ผลการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบหลักศีล 5 ปรากฏว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 3.71 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.29 ที่องศาอิสระเท่ากับ 3 น้ำหนักองค์ประกอบของมาตรฐานมีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. สร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 จากการศึกษาวิถีชุมชนดำรงวัฒนธรรมของตนเองไว้การเปลี่ยนแปลงตามวัฒนธรรมภายนอกน้อยเมื่อเทียบกับหมู่บ้านภายนอกที่มีได้ดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ 3 ประการ คือ 1) ตนเองมีความสุข 2) สังคมมีความสุข และ 3) เศรษฐกิจมั่นคงพึ่งตนเองได้

คำสำคัญ: การสร้างเกณฑ์; มาตรการดำเนินชีวิต; สังคมไทย

Abstract

Objectives of this research were to : 1) To study the lifestyle of the community in Thailand under the five precepts 2) Analysis confirmed the main elements for the benchmark five precepts the life of the community in Thailand, according to the precepts and five. And 3) to create a standard of life of the communities in Thailand under the five precepts. Methodology The research methodology combined with quantitative research and qualitative research.

The results showed that

1. Lifestyle community in Thailand under the five precepts as their own culture as a lifestyle change as opposed to a culture outside the village nor the outside following the five precepts because the needs of the community, the village canon. Five factors in particular are essential to life as they can find. The lifestyle of forward knowledge. Members of the community Knowledge outside the community and ancestral knowledge accumulated in the community.

2. The analysis confirmed the five main precepts for creating a standard of life of the communities in Thailand under the five precepts precepts five principal components analysis confirmed that the model is consistent with the empirical data are considered in good standing. This is based on chi - square is equal to the probability of 3.71 to 0.29 degrees of freedom equal to the weight of three elements: the value is significant at 0.05.

3. The standard of living of communities in Thailand under the five precepts. The education community as a way of their own culture into the culture outside the village, less than a third following the five precepts. The aims are three reasons: 1. they are happy 2. Economic 3. Social enjoyed stable self-reliant.

Keywords: Making; living Standard; Thai Society

บทนำ

ในขณะที่โลกปัจจุบันกำลังเดินทางเข้าสู่ความสุดโต่ง (Extreme) ทั้ง 2 ด้าน คือ 1) ลัทธิทุนนิยม (Capitalism) การลุ่มหลง มัวเมาอยู่ในวัตถุนิยม และบริโภคนิยม ภายใต้บาทฐานของระบบทุนนิยม จึงทำให้สังคมมนุษย์เปลี่ยนจากสังคมแห่งการแบ่งปันโน้มเอียงไปสู่สังคมแห่งการแย่งชิง โดยแย่งกันหากิน แย่งถิ่นกันอยู่ แย่งคู่กันสวาท และแย่งอำนาจกันเป็นใหญ่ เพื่อสนองกิเลสตัณหาอย่างไม่มีขีดจำกัด 2) ลัทธิก่อการร้าย (Terrorism) เน้นพฤติกรรมรุนแรงซึ่งมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความกลัว กระทำการเพื่อจุดประสงค์ทางศาสนาการเมืองหรืออุดมการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการกระทำที่จิตใจหรือไม่ใส่ใจต่อความปลอดภัยของผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง (พลเรือน) และกระทำโดยองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐใดๆ (Phramaha Hansa Dhammhaso, 2016) ส่งผลถึงในด้านตัวความสุขเอง ที่ไม่ยั่งยืน และในด้านคุณภาพชีวิตของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนโทษในด้านสังคม เช่น ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท การแข่งขันในด้านต่างๆ และการประทุษร้ายต่อกัน เป็นต้น (Yodthong, 2015)

หมู่บ้านรักษาศีล 5 และโรงเรียนรักษาศีล 5 ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กล่าวไว้ว่า ศีล 5 เป็นหลักประกันสังคมได้เป็นอย่างดี หากหมู่บ้านใดนำไปปฏิบัติได้จะเกิดความสงบสุข และจะส่งผลยังประเทศให้เกิดความสงบสุข ไม่ต้องทุกข์ เดือดร้อน การดำเนินการหมู่บ้าน ศีล 5 นั้น มีการมอบป้ายประกาศอย่างเป็นทางการที่จังหวัดสระบุรีเป็นแห่งแรก และขณะนี้ในหลายจังหวัดเริ่มดำเนินการแล้ว เช่น ลพบุรี สระแก้ว แพร่ นครสวรรค์ ตาก อุทัยธานี อุตรดิตถ์ สุโขทัย ขณะเดียวกันคณะสงฆ์ในแต่ละจังหวัดควรนำไปปฏิบัติด้วย โดยเริ่มจากร้อยละ 50 ของแต่ละหมู่บ้าน เพราะการดำเนินการโครงการนี้หากจังหวัดใดสามารถดำเนินการได้จนประสบความสำเร็จก็จะส่งผลให้เกิดความสงบสุขยังจังหวัดนั้น และสุดท้ายจะทำให้ประเทศชาติสงบสุขด้วยการนำธรรมะไปสู่ภาคปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ฝึกฝนพัฒนาสร้างนิสัยที่ดี โดยการ “คิดดี พูดดี ทำดี” อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพราะ “นิสัยที่ดี เป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ครอบคลุมอบอุ่น และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสังคมที่สงบสุข” นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่นำไปสู่คุณธรรมอื่นๆ ที่สูงยิ่งขึ้นไป (<https://www.sila5.com/detail/index2/index>)

เกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน อย่างน้อยต้องมีศีล 5 [ข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับควบคุมกาย วาจา] ว่าการที่บุคคลผู้มีจิตเลื่อมใสสมาทานสิกขาบททั้งหลาย คือ เจตนาเป็นเหตุเว้นจากการฆ่าสัตว์ เจตนาเป็นเหตุเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เขาไม่ได้ให้ เจตนาเป็นเหตุเว้นจากการประทุษร้ายในกาม เจตนาเป็นเหตุเว้นจากการพูดเท็จ เจตนาเป็นเหตุเว้นจากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท; Thai Tripitakas/9/352/147] ศีลในฐานะเป็นพื้นฐานของมนุษยธรรม เป็นข้อปฏิบัติในชีวิตประจำให้ถึงความ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์คือ การไม่ฆ่าสัตว์การไม่ลักทรัพย์การไม่ประทุษร้ายในกาม การไม่พูดเท็จ และการไม่ดื่มสุราเมรัยศีลเป็นที่ตั้งแห่งกุศลธรรมเป็นลักษณะมีความปกติทางกายวาจาเป็นที่ตั้ง โดยมีองค์ประกอบของศีล 5 แต่ละข้อคือเจตนา เป็นความไม่ก้าวล่วงทางกายและวาจา ให้พ้นจาก

ความชั่วทั้งปวงย่อมมีความสงบสันติสุขในชีวิตปัจจุบัน และอนาคตเป็นอนานิสงส์และในตรงกันข้าม โทษของการละเมิดศีล เป็นเหตุให้ประมาทเป็นบ่อเกิดแห่งภัยเวรโดยประการต่างๆ ย่อมประสบทุกข์ทั้งในปัจจุบันและสัมปรายภพ บั่นทอนความก้าวหน้าความเจริญ และความสงบสันติสุขในการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นพื้นฐานให้เกิดคุณธรรมต่างๆ คือความมีเมตตากรุณามีหิริโอตตปัสสะความซื่อสัตย์สุจริตให้ดำเนินชีวิตให้ถูกต้องตามแนวทางพระพุทธศาสนา (Tongmuanwai, 2015) ในเรื่องความประพฤติ หรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากความประมาท พลังพลาด มัวเมา เนื่องจากการใช้ชีวิตที่เสียสติสัมปชัญญะ (Phra Brahmagnabhorn P. A. Payutto, 2009) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ต้องการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ เพราะความไม่สงบของบ้านเมืองที่ผ่านมา ทั้งจากปัญหาด้านอาชญากรรม การกระทำผิดกฎหมาย การแตกแยกทางความคิด การทุจริตคอร์รัปชัน ล้วนเกิดจากการขาดสติ จิตสำนึก ศีลธรรม และคุณธรรม

จากความสำคัญดังกล่าว คณะผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาถึงการสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลัก ศีล 5 โดยจะศึกษาการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 วิเคราะห์เชิงยืนยันองค์ประกอบหลักศีล 5 สำหรับสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 และสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลัก ศีล 5 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5
2. เพื่อวิเคราะห์เชิงยืนยันองค์ประกอบหลักศีล 5 สำหรับสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5
3. เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลัก ศีล 5

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยด้วยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ตามลักษณะการศึกษา รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังนี้

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อพิจารณาถึงประเด็นของผู้การสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5

วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

ใช้การวิจัยแบบสำรวจ (survey research) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลาเดียว (cross-sectional design) และใช้ข้อมูลของตัวอย่างแต่ละคน (individual) เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่

1. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ประชาชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล 5 จำนวน 243,585 คน ข้อมูล ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2558 (<https://www.sila5.com>)
2. กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล 5 ได้มาโดย ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางหาไร์ ยามาเน่ (Yamane) (Siriphoecabhirom, 2003) จำนวน 400 คน จาก 4 หมู่บ้าน 4 จังหวัด 4 ภาค จังหวัดละ 100 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ตัวแทนฝ่ายฆราวาสระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น จังหวัดลพบุรี และจังหวัดกระบี่ จำนวน 4 คน
2. ตัวแทนฝ่ายคณะสงฆ์ระดับจังหวัด ได้แก่ เจ้าคณะจังหวัด จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น จังหวัดลพบุรี และจังหวัดกระบี่ จำนวน 4 รูป
3. ตัวแทนคณะกรรมการระดับอำเภอฝ่ายฆราวาส จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น จังหวัดลพบุรี และจังหวัดกระบี่ จำนวน 4 คน
4. ตัวแทนคณะกรรมการระดับอำเภอฝ่ายคณะสงฆ์ จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น จังหวัดลพบุรี และจังหวัดกระบี่ จำนวน 4 รูป
5. ตัวแทนองค์กรภาครัฐและเอกชน คณะสงฆ์ที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล 5 จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น จังหวัดลพบุรี และจังหวัดกระบี่ จำนวน 8 รูป/คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 24 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์และสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และแบบสังเกต ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของเนื้อหาการวิจัยและวิเคราะห์สาระสำคัญจากนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการแล้วได้ร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามโดยการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพมีขั้นตอนดังนี้

1) **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** โดยการรวบรวมจากหนังสืออ้างอิงทางพระพุทธศาสนา ต่างๆ จากพระไตรปิฎก (ภาษาบาลี) ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2500, พระไตรปิฎก (ภาษาไทย) ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิตต์พระบรมราชินีนาถ

2) **ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)** โดยการรวบรวมจากหนังสือ วารสารบทความงานวิจัย เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนข้อมูลทางสถิติที่รวบรวมโดยหน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษาและแหล่งข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ประชาชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้าน ศีล 5 จำนวน 243,585 คน ข้อมูล ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2558

2. กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล 5 จำนวน 400 คน

ในงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

2) นำส่งหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงประชาชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้าน ศีล 5 ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) และดำเนินการแจกและรับกลับคืนด้วยตนเอง

3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมาแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และ 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบแก่นสาระ (Chirawatkul, 2009) อรรถาธิบายและพรรณนาความ วิเคราะห์ลักษณะปัญหาจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2) จัดลำดับข้อมูล 3) จากการสัมภาษณ์ 4) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็น 5) สรุปผลการวิจัย

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

หลังจากได้รับแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปทำการตรวจสอบความถูกต้อง การลงรหัส และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการคำนวณค่าสถิติต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำเสนอและสรุปผลการวิจัย

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) สำหรับความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละหัวข้อคำถามในแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

1. การดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5

1) การดำเนินชีวิตของชุมชนตามวิถีพุทธวัฒนธรรม

การดำเนินชีวิตของชุมชนตามวิถีพุทธวัฒนธรรมของสังคมไทยย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด แต่การเปลี่ยนแปลงจะเร็วหรือช้าขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มาเกี่ยวข้อง เช่น ระดับการศึกษาของคนในสังคม การสื่อสารคมนาคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การนำมาเปลี่ยนแปลง การค้นพบ การประดิษฐ์ การขัดแย้ง การแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งที่เป็นวัตถุประสงค์และไม่ใช่วัตถุประสงค์ ปัญหาที่ชุมชนประสบอยู่ ความต้องการจะปรับปรุงวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัว

ให้มีสภาพดีขึ้นกว่าเดิม การรับเอาแบบอย่างความเป็นอยู่ในเรื่องอาหารการกิน การแต่งกาย การพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของชุมชนปรับเปลี่ยนตลอดเวลาให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เช่น การแต่งกายตามยุคสมัยใหม่ และเด็กไทยนั้นได้รับอิทธิพล การแต่งตัวแบบเด็กญี่ปุ่นและเกาหลีนั้น ทำให้นั้นเกิดการเลียนแบบและพยายามทำตัวให้เหมือนเด็กญี่ปุ่น และเกาหลี เนื่องจากเกิดจากการเทียบทางวัฒนธรรม และต้องการเป็นในแบบที่เชื่อว่าอยู่ในวัฒนธรรมที่มีชนชั้นที่สูงกว่า แต่ในความเป็นจริงแล้วการแต่งตัวของเด็กญี่ปุ่นและเกาหลีที่อยู่ในประเทศของตนแบบนั้นจริงๆ นั้นมีการแต่งตัวที่มีสไตล์การแต่งตัวที่หลากหลายมากกว่าที่เด็กไทยประเทศไทยบริโภคอยู่มาก การที่เด็กไทยรับสไตล์การแต่งตัว มานั้น ยังถือว่าน้อยอยู่ในตอนนี้ เป็นแค่เพียงการเลียนแบบเฉพาะบางส่วน

การดำเนินชีวิตของชุมชนตามวิถีพุทธวัฒนธรรมของสังคมไทย มองด้านวัตถุแล้วเหมือนกับชุมชนมีความเจริญรุ่งเรือง สมาชิกมีความสุข มีรายได้เพียงพอต่อรายจ่าย แต่ความเป็นจริงที่ซ่อนอยู่สมาชิกในชุมชนต้องดิ้นรนแสวงหาวัตถุไม่สิ้นสุด ความสุขเพียงเล็กน้อยแลกกับความทุกข์มากมายเท่าตัว รายรับไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความไม่เป็นชุมชนซ่อนอยู่ในชุมชน ความกลัว ความวาดระแวง ปัญหาเกิดต่อเนื่อง ชุมชนไม่สงบสุข

2) การดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักศีล 5

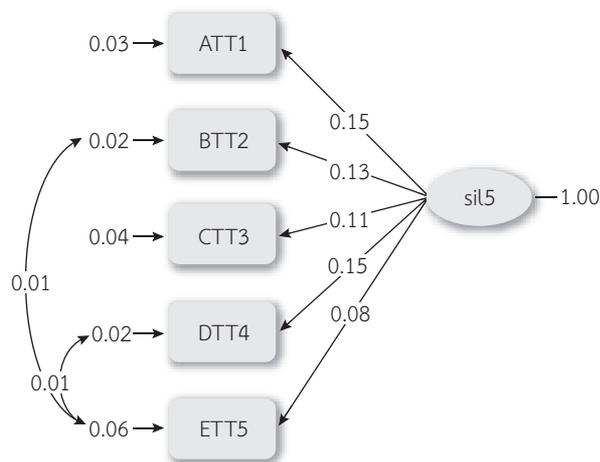
การดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักศีล 5 หมู่บ้านต้นแบบ มีวิถีชุมชนดำรงวัฒนธรรมของตนเองไว้ การเปลี่ยนแปลงตามวัฒนธรรมภายนอกน้อยเมื่อเทียบกับหมู่บ้านภายนอกที่ได้ดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ทั้งนี้เพราะความต้องการของสมาชิกชุมชนหมู่บ้านศีล 5 อาศัยปัจจัยต่างๆ เฉพาะจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเท่าที่ตนเองจะสามารถหาได้ แนวทางดำเนินชีวิตมาจากการส่งต่อองค์ความรู้ การศึกษาของสมาชิกชุมชน เป็นองค์ความรู้ภายนอกชุมชนและองค์ความรู้ที่บรรพบุรุษในชุมชนสะสมไว้ การสื่อสารคมนาคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การนำมาเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป การปรับเปลี่ยนการประดิษฐ์ในชุมชน เช่น บ้าน วัด สถานที่สำคัญในชุมชน เป็นต้น มีการปรับเปลี่ยนปลูกสร้างอย่างช้าๆ ความขัดแย้ง การแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เน้นแก้ปัญหาที่ชุมชนประสบอยู่ ความต้องการจะปรับปรุงวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัวให้มีสภาพดีขึ้นกว่าเดิม การรับเอาแบบอย่างความเป็นอยู่ในเรื่องอาหารการกิน การแต่งกาย การพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของชุมชนแบบพึ่งพาตนเอง พึ่งพาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน พึ่งพาทรัพยากรภายนอกเท่าที่จำเป็น

การดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของชุมชนต้นแบบ ได้แก่ การสมาทานรักษาศีลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การเปล่งวาจารับศีลเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา ก่อนถวายอาหารพระสงฆ์ การเปล่งวาจารับศีลในวันพระ การสวดมนต์เช้าเย็นที่บ้าน ที่วัดในทุกวันจนกลายเป็นวัฒนธรรมชุมชน บางหมู่บ้านนวดสวดมนต์วันพระหรือวันอาทิตย์ การปฏิบัติธรรมในวันเป็นการปฏิบัติตามคำสอนของพระสงฆ์ จดอาหารปรุงด้วยเนื้อสัตว์ แต่บางหมู่บ้านยังคงบริโภคเนื้อสัตว์แต่ไม่เบียดเบียนชีวิตเพื่อนมนุษย์ จดเว้นการกระทำที่ละเมิดศีล ถือเป็น การปฏิบัติธรรมตามวิถีชาวบ้าน

2. วิเคราะห์เชิงยืนยันองค์ประกอบหลักศีล 5 สำหรับสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5

ผลการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบหลักศีล 5 ปรากฏว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 3.71 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.29 ที่องศาอิสระเท่ากับ 3 น้ำหนักองค์ประกอบของมาตรฐานมีค่าเป็น + อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทุกตัวมาตรฐานที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ศีลข้อที่ 1 กับศีลข้อที่ 4 แสดงถึงพฤติกรรมกรรมมีศีลและไม่มีศีล มิไม่มีการเบียดเบียนผู้อื่น และผู้ตรงไปตรงมา รองลงมาคือ ศีลข้อที่ 2 และต่ำสุดคือศีลข้อที่ 5 เนื่องจากสังคมส่วนหนึ่งมองว่าการดื่มสุรา หรือดื่มของมึนเมา หากไม่เมาถือว่าไม่ผิดศีล อีกทั้งการดื่มสุรายังมีผลต่อการบำรุงดูแลสุขภาพเป็นอายุวัฒนะ ผลค่าน้ำหนักอยู่ในระดับต่ำตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติ

การวิเคราะห์เชิงยืนยันองค์ประกอบหลักศีล 5 สำหรับสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสำรวจและข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม แบบประเมินค่า จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ได้ผลการยืนยันองค์ประกอบหลักศีล 5 สำหรับสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 ดังนี้

Chi-Square = 3.71, df = 3, P-value = 0.29412, RMSEA = 0.024

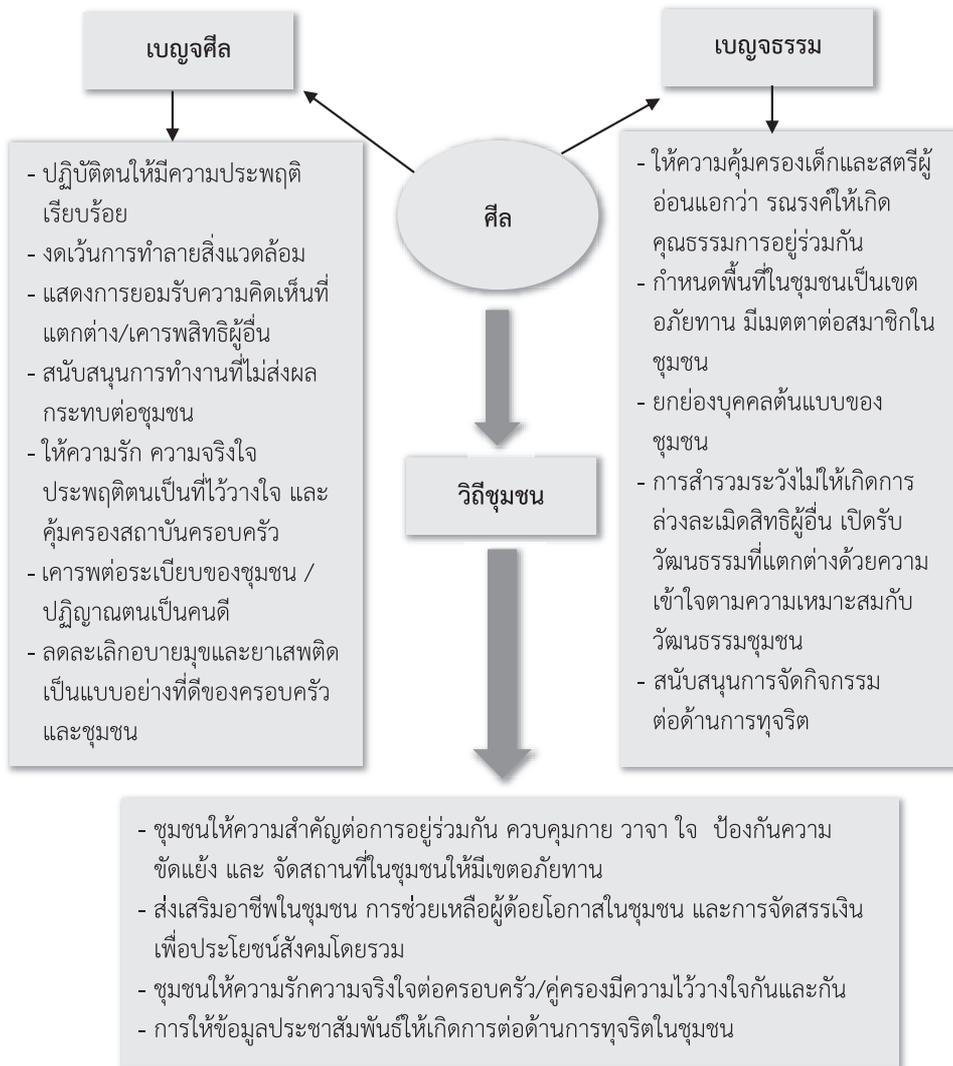
ภาพที่ 1 องค์ประกอบเชิงยืนยัน

รูปองค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงศีล 5 มีองค์ประกอบอย่างน้อย 5 ข้อ สอดคล้องกับหลักการทางพุทธศาสนา ศีลเป็นข้อปฏิบัติอย่างหนึ่งของพุทธศาสนา มุ่งหมายให้ผู้ปฏิบัติดำรงปกติในสังคมนมนุษย์ ศีล 5 เป็นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน มีผลต่อการดำรงชีวิตชุมชนศีล 5 ได้แก่ 1) ผู้ปฏิบัติมีความสุข 2) สังคมมีความสุข 3) เศรษฐกิจมั่นคงพึ่งตนเองได้ ซึ่งสามารถนำมาสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนศีล 5 ได้ ทั้งนี้เพราะการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 มีความสำคัญมาก ศีล 5 เป็นธรรมะคุ้มครองผู้ปฏิบัติให้มีความสุข ส่งผลต่อการสร้างชุมชนให้มีสันติภาพ อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ไม่มีการเบียดเบียนทำให้ตนเองหรือผู้อื่นเดือดร้อนทั้งกายและใจ

3. การสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5

การสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 ผู้วิจัย ได้นำข้อมูลการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักศีล 5 หมู่บ้านต้นแบบ ได้แก่ บ้านพระพุทธรบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถลี จังหวัดลำพูน บ้านเสียว ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น บ้านทุ่งท่าช้าง ตำบลทุ่งท่าช้าง อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี บ้านลำทับ ตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ จากการศึกษาวิถีชุมชนดำรงวัฒนธรรมของตนเองไว้การเปลี่ยนแปลงตามวัฒนธรรมภายนอกน้อยเมื่อเทียบกับหมู่บ้านภายนอกที่มีได้ดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ 3 ประการ คือ 1) ตนเองมีความสุข 2) สังคมมีความสุข และ 3) เศรษฐกิจมั่นคงพึ่งตนเองได้

การปฏิบัติตามหลักการของศีลทั้ง 5 ข้อ มีเป้าหมายให้ตนเองเป็นมนุษย์ มีความเป็นอยู่ด้วยความสุขอย่างต่อเนื่อง (ปกติ) สมาชิกในชุมชนทุกคนปฏิบัติตามหลักการของศีล 5 สมาชิกทุกคนมีความสุข สังคมมีความสุขต่อเนื่อง บุคคล สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความร่วมมือกระทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจในสังคมร่วมกัน ส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนมีความมั่นคง พึ่งพาตนเองได้ ดังนี้

ภาพที่ 2 มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5

จากภาพที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่า การปฏิบัติตามหลักการของศีลทั้ง 5 ข้อ มีเป้าหมายให้ตนเองเป็นมนุษย์ มีความเป็นอยู่ด้วยความสุขอย่างต่อเนื่อง (ปกติ) สมาชิกในชุมชนทุกคนปฏิบัติตามหลักการของศีล 5 สมาชิกทุกคนมีความสุข สังคมมีความสุขต่อเนื่อง บุคคล สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความร่วมมือ กระทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจในสังคมร่วมกัน ส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนมีความมั่นคง พึ่งพาตนเองได้ ดังนี้

1) ตนเองมีความสุข

ตนเองมีความสุข เป็นเป้าหมายของการปฏิบัติตามหลักการของศีล 5 โดยปฏิบัติตามหลักการของศีล 5 เฉพาะบุคคลในสังคม การรับรู้ การปรับตัว ให้มีความประพฤติดูอยู่ในกรอบของศีลทั้ง 5 เช่น การงดเว้นจากการประพฤติดีผิดในกาม การละเมิดทางเพศที่ผิดศีลธรรม วัฒนธรรมอันดีงามของไทย งดเว้นจากการพูดเท็จ การสร้างความเข้าใจผิดเกิดขึ้นแก่ผู้อื่น งดเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติดมีนม้าทุกชนิด รวมถึงการห้ามจำหน่ายสิ่งเสพติดมีนม้าทุกชนิดแก่บุคคลอื่น เป็นต้น ความสุขที่เกิดจากการเว้นจากการกระทำทั้ง 5 ส่งผลให้บุคคลมีความสุขอย่างต่อเนื่อง มีความสุขใจ ไม่หวาดระแวง กลัวถูกจับผิด มีความสุขกาย ไม่ได้รับโทษภัยจากการละเมิดศีล มีความสุขจากการมีทรัพย์ และการใช้จ่ายทรัพย์สามารถพึ่งพาตนเองได้

2) สังคมมีความสุข

สังคมมีความสุข เป็นการรับรู้ผลของการปฏิบัติตามหลักการของศีล 5 ร่วมกันของชุมชนหมู่บ้านศีล 5 ต้นแบบ สะท้อนผลออกมาในเชิงการให้ข้อคิดเห็น ให้คำแนะนำ แนวปฏิบัติที่ดีแก่บุคคลอื่นได้ รวมถึงการรับรู้ผลของการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกัน การใช้ประโยชน์ภายในหมู่บ้านที่เกิดจากกิจกรรมการปฏิบัติตามหลักการของศีล 5 เช่น การงดเว้นบริโภคเนื้อสัตว์ ความสุขที่เกิดจากการงดเว้นบริโภคเนื้อสัตว์ สมาชิกในสังคมนับได้ว่าชุมชนของตนไม่จำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ หรือการงดเว้นสุรา สิ่งมีนม้าในงานบุญพิธีต่างๆ ภายในชุมชน สมาชิกในสังคมนับได้ว่างานบุญไม่มีการจำหน่ายจ่ายแจกสุรา เป็นต้น การรับรู้ของสมาชิกในชุมชนจึงสามารถสอบถามและกำหนดเป้าหมายของความสุข การวัดค่าเป้าหมายได้ดังนี้

3) เศรษฐกิจมั่นคงพึ่งตนเองได้

เศรษฐกิจมั่นคงพึ่งตนเองได้ เป็นเป้าหมายของการปฏิบัติตามหลักการของศีล 5 โดยการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนมีการปฏิบัติตามหลักการของศีล 5 ได้ครบสมบูรณ์ และบางแห่งมีการปรับประยุกต์ตามบริบทของชุมชน แต่สภาพผลของการปฏิบัติส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชน เกิดความมั่นคงสามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งในระดับครอบครัวและในระดับชุมชน ในระดับครอบครัวสมาชิกครอบครัวที่ปฏิบัติตามหลักการของศีล 5 มีรายรับน้อย มีรายจ่ายน้อย มีเงินออมสามารถนำเงินออมไปเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มออมทรัพย์ การบริจาคทรัพย์เพื่อสาธารณประโยชน์ของชุมชน ระดับชุมชน สมาชิกในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีเงินออม เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในชุมชน เช่น กลุ่มผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารชุมชน เป็นต้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในชุมชน พึ่งพาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน การพึ่งพาทรัพยากรจากภายนอกมีน้อย ความมั่นคงทางเศรษฐกิจเป็นลักษณะของการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ เกิดวัฒนธรรมวิถีพุทธ นำมาส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยว สร้างรายได้ทางเศรษฐกิจเข้าสู่ชุมชน ผลของการพึ่งพาตนเอง สร้างเศรษฐกิจชุมชนที่มั่นคงเป็นค่าเป้าหมายที่สะท้อนการปฏิบัติตามหลักการของศีล 5 ได้ สามารถนำมากำหนดเกณฑ์เป้าหมายวัดความพึงพอใจต่อเศรษฐกิจชุมชน

เกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5

การดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักศีล 5					
การดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 สมบูรณ์		รูปแบบการดำเนินชีวิต ของชุมชน ศีล 5		การดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 แบบปรับประยุกต์	
การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5					
เป้าหมายการ ดำเนินชีวิต	องค์ประกอบ ศีล 5	ผลการปฏิบัติ เฉพาะบุคคล	ผลการปฏิบัติ ภาพรวมสังคม	ผลสะท้อนทาง เศรษฐกิจชุมชน	การกำหนด ค่าเป้าหมาย
การประเมินผลการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5					
เป้าหมายการ ดำเนินชีวิต ทำได้/ทำไม่ได้	องค์ประกอบ ศีล 5 ปฏิบัติครบ/ ไม่ครบ	ผลการปฏิบัติ เฉพาะบุคคล มีความสุข/ไม่มี ความสุข	ผลการปฏิบัติ ภาพรวมสังคม มีความสุข/ไม่มี ความสุข	ผลสะท้อนทาง เศรษฐกิจชุมชน พอใจ/ไม่พอใจ	การกำหนดค่า เป้าหมาย ค่ามาก/ค่าน้อย
ภาพสะท้อนชุมชนศีล 5					
การดำเนินชีวิตของชุมชนในอดีต		การดำเนินชีวิตของชุมชนในปัจจุบัน		การดำเนินชีวิตของชุมชนในอนาคต	
เบียดเบียน	ไม่สงบสุข	เบียดเบียนน้อย	สงบสุข		
พึ่งพาตนเอง น้อย	ความขัดแย้ง	พึ่งพาตนเอง	ความขัดแย้ง น้อย		

ตารางที่ 1 แสดงเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5

สามารถสรุปได้ว่า มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 การดำเนินชีวิตของชุมชนตามวิถีพุทธวัฒนธรรมของสังคมไทย มองด้านวัตถุแล้วเหมือนกับชุมชนมีความเจริญรุ่งเรือง สมาชิกมีความสุข มีรายได้เพียงพอต่อรายจ่าย แต่ความเป็นจริงที่ซ่อนอยู่สมาชิกในชุมชนต้องดิ้นรนแสวงหาวัตถุไม่สิ้นสุด ความสุขเพียงเล็กน้อยแลกกับความทุกข์มากมายเท่าตัว รายรับไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความไม่เป็นชุมชนซ่อนอยู่ในชุมชน ความกลัว ความวาดระแวง ปัญหาเกิดต่อเนื่อง ชุมชนไม่สงบสุข เมื่อสังคมและชุมชนมีการขยายตัวอย่างขวางขวางผู้คนหันไปสนใจเศรษฐกิจมากขึ้น เกิดการแข่งขัน ทำให้เกิด ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต เป็นผลให้เกิดปัญหาทางสังคมขึ้นหลายประการ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน ปัญหาครอบครัว เป็นต้น

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยและอภิปรายข้อค้นพบใหม่จากการทำวิจัยดังนี้

1. การดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5

1) การดำเนินชีวิตของชุมชนตามวิถีพุทธวัฒนธรรม

การดำเนินชีวิตของชุมชนตามวิถีพุทธวัฒนธรรมของสังคมไทยย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด แต่การเปลี่ยนแปลงจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มาเกี่ยวข้อง เช่น ระดับการศึกษาของคนในสังคม การสื่อสารคมนาคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การนำมาเปลี่ยนแปลง การค้นพบ การประดิษฐ์ การขัดแย้ง การแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งที่เป็นวัตถุประสงค์และไม่ใช่วัตถุประสงค์ ปัญหาที่ชุมชนประสบอยู่ ความต้องการจะปรับปรุงวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัว ให้มีสภาพดีขึ้นกว่าเดิม การรับเอาแบบอย่างความเป็นอยู่ในเรื่องอาหารการกิน การแต่งกาย การพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของชุมชนปรับเปลี่ยนตลอดเวลาให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ดังผู้ให้สำคัญสะท้อนว่า “เมื่อสังคมและชุมชนมีการขยายตัวอย่างกว้างขวางผู้คนหันไปสนใจเศรษฐกิจมากขึ้น เกิดการแข่งขัน ทำให้เกิด ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต เป็นผลให้เกิดปัญหาทางสังคมขึ้นหลายประการ ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้ ปัญหายาเสพติด ปัญหาที่เป็นอันตรายต่อบุคคล ครอบครัวและสังคม ทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม ศิลปกรรม วัฒนธรรมของชาติ ปัญหาความยากจน ความยากจนหมายถึงสภาพความขัดสนทางเศรษฐกิจจึงบุคคลไม่ สามารถจัดสรร หรือแสวงหาสิ่งมาบำบัดความต้องการของตนทั้งร่างกายและจิตใจจึงมีความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน ปัญหาทางการผลิต ก็ก่อให้เกิดความยากจน ปัญหาครอบครัว เช่น ครอบครัวแตกแยก ภาวะผิดปกติของครอบครัว จากที่สมาชิกกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น ละทิ้ง ละเลย ไม่สามารถทำหน้าที่ในครอบครัวได้อย่างปกติ จนทำให้สมาชิกเดือดร้อนเสียหาย ในที่สุดอาจเกิดภาวะล่มสลายของครอบครัว” (The Citizen, Sa Bot, Lop Buri, 2015)

การดำเนินชีวิตของชุมชนตามวิถีพุทธวัฒนธรรมของสังคมไทย มองด้านวัตถุแล้วเหมือนกับชุมชนมีความเจริญรุ่งเรือง สมาชิกมีความสุข มีรายได้เพียงพอต่อรายจ่าย แต่ความเป็นจริงที่ซ่อนอยู่สมาชิกในชุมชนต้องดิ้นรนแสวงหาวัตถุไม่สิ้นสุด ความสุขเพียงเล็กน้อยแลกกับความทุกข์มากมายเท่าตัว รายรับไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความไม่เป็นชุมชนซ่อนอยู่ในชุมชน ความกลัว ความวาดระแวง ปัญหาเกิดต่อเนื่องชุมชนไม่สงบสุข

2) การดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักศีล 5

การดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักศีล 5 หมู่บ้านต้นแบบ มีวิถีชุมชนดำรงวัฒนธรรมของตนเองไว้ การเปลี่ยนแปลงตามวัฒนธรรมภายนอกน้อยเมื่อเทียบกับหมู่บ้านภายนอกที่ได้ดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5

ทั้งนี้เพราะความต้องการของสมาชิกชุมชนหมู่บ้านศีล 5 อาศัยปัจจัยต่างๆ เฉพาะจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเท่าที่ตนเองจะสามารถหาได้ แนวทางดำเนินชีวิตมาจากการส่งต่อองค์ความรู้ การศึกษาของสมาชิกชุมชน เป็นองค์ความรู้ภายนอกชุมชนและองค์ความรู้ที่บรรพบุรุษในชุมชนสะสมไว้ การสื่อสารคมนาคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การนำมาเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป

การปรับเปลี่ยนการประดิษฐ์ในชุมชน เช่น บ้าน วัด สถานที่สำคัญในชุมชน เป็นต้น มีการปรับเปลี่ยนปลูกสร้างอย่างซ้ำๆ ความขัดแย้ง การแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เน้นแก้ปัญหาที่ชุมชนประสบอยู่ ความต้องการจะปรับปรุงวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัวให้มีสภาพดีขึ้นกว่าเดิม การรับเอาแบบอย่างความเป็นอยู่ในเรื่องอาหารการกิน การแต่งกาย การพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของชุมชนแบบพึ่งพาตนเอง พึ่งพาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน พึ่งพาทรัพยากรภายนอกเท่าที่จำเป็น

2. วิเคราะห์เชิงยืนยันองค์ประกอบหลักศีล 5 สำหรับสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5

ผลการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบหลักศีล 5 ปรากฏว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 3.71 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.29 ที่องศาอิสระเท่ากับ 3 น้ำหนักองค์ประกอบของมาตรฐานมีค่าเป็น + อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทุกตัวมาตรฐานที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ศีลข้อที่ 1 กับศีลข้อที่ 4 แสดงถึงพฤติกรรมกรรมกรมีศีลและไม่มีศีล มิได้มีการเบียดเบียนผู้อื่น และผู้ตรงไปตรงมา รองลงมาคือ ศีลข้อที่ 2 และต่ำสุดคือศีลข้อที่ 5 เนื่องจากสังคมส่วนหนึ่งมองว่าการดื่มสุรา หรือดื่มของมึนเมา หากไม่เมาถือว่าไม่ผิดศีล อีกทั้งการดื่มสุรายังมีผลต่อการบำรุงดูแลสุขภาพเป็นอายุวัฒนะ ผลค่าน้ำหนักอยู่ในระดับต่ำตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติ เป็นเพราะศีลทั้ง 5 ข้อ มีผลต่อการทำให้มนุษย์มีความสมบูรณ์ ทำให้สังคมมีความสุขสามารถดำรงอยู่ได้เป็นปกติ สอดคล้องกับกฎแห่งกรรมทางพระพุทธศาสนา กฎแห่งการอยู่ร่วมกัน หลักการศีล 5 ทำให้ค่าขององค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ประกอบหลักศีล 5 สำหรับสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการอธิบายสำหรับสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5

การดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 มีการปฏิบัติตามหลักศีลข้อ 1 ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการฆ่าสัตว์ ศีลข้อ 2 อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากการลักทรัพย์ ศีลข้อ 3 กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี เว้นจากการประพฤตินอกใจในกาม ศีลข้อ 4 มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ ศีลข้อ 5 สุราเมรัย-มชขมาทฎฐานา เวรมณี เว้นจากการดื่มน้ำเมา สิ่งเสพติด มีผลต่อการดำรงชีวิตชุมชนศีล 5 ได้แก่ 1) ผู้ปฏิบัติมีความสุข 2) สังคมมีความสุข และ 3) เศรษฐกิจมั่นคงพึ่งตนเองได้ ซึ่งสามารถนำมาสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนศีล 5 ได้ ทั้งนี้เพราะการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 มีความสำคัญมาก ศีล 5 เป็นธรรมะคุ้มครองผู้ปฏิบัติให้มีความสุข ส่งผลต่อการสร้างชุมชนให้มีสันติภาพ อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

ไม่มีการเบียดเบียนทำให้ตนเองหรือผู้อื่นเดือดร้อนทั้งกายและใจ อาจเป็นเพราะการปฏิบัติตนเองตามหลักศีล 5 มีผลต่อการทำให้ตนเองเป็นบุคคลปกติทั้งร่างกายและจิตใจ จึงส่งผลให้ผู้ปฏิบัติตามหลักของศีล 5 มีความสุข ได้รับความสุขได้ด้วยตนเอง มีสติที่มั่นคงจากสิ่งเสพติด และไม่เกิดความขัดแย้งกับบุคคลอื่น ส่งผลให้เกิดความสงบสุขในชุมชน ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญสะท้อนว่า “การปฏิบัติตามศีลเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ไม่เบียดเบียนทุกชีวิต ยึดถือวิถีธรรมชาติ ที่สอดคล้องกับธรรมชาติตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง เน้นพึ่งพาตนเอง มีผู้นำที่ดีสะท้อนวิถีชาวพุทธที่สืบต่อ ไม่มีการเล่นการพนัน ไม่มีการดื่มเหล้า เข้าวัด ทำบุญทุกวัน สวดมนต์เย็นทุกวัน เด็กและเยาวชนนิยมเข้าวัดเป็นประจำ ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในแนวทางที่เหมาะสม ชุมชนมีความสุข (The Citizen, Li, Lamphun, 2015)

3. สร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5

การสร้างเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมไทยตามหลักศีล 5 ผู้วิจัย ได้นำข้อมูลการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักศีล 5 หมู่บ้านต้นแบบ ได้แก่ บ้านพระพุทธรบาทห้วยต้ม ตำบล นาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน บ้านเสี้ยว ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น บ้านทุ่งท่าช้าง ตำบลทุ่งท่าช้าง อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี บ้านลำทับ ตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ จากการศึกษาวิถีชุมชนดำรงวัฒนธรรมของตนเองไว้การเปลี่ยนแปลงตามวัฒนธรรมภายนอกน้อยเมื่อเทียบกับหมู่บ้านภายนอกที่มีได้ดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ 3 ประการ 1) ตนเองมีความสุข 2) สังคมมีความสุข และ 3) เศรษฐกิจมั่นคงพึ่งตนเองได้ เป็นเพราะนำมาสร้างเป็นเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้มาตรฐานคุณภาพชีวิตของชุมชนในสังคมไทยได้ ทั้งนี้เพราะผู้ปฏิบัติตามหลักศีล 5 ก่อให้เกิดความสุขและได้รับความสุขได้ด้วยตนเอง ส่งผลมายังความสุขโดยรวมของสังคมที่สะท้อนจากการดำรงชีวิต การใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือย พึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) รัฐบาลควรส่งเสริมให้ชุมชนมีการปฏิบัติตามหลักศีล 5 การสนับสนุนชุมชนในรูปแบบต่างๆ ต่อยอดกิจกรรมที่ชุมชนได้ริเริ่มให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายหมู่บ้านศีล 5 อย่างต่อเนื่อง
- 2) หน่วยงานภาครัฐควรนำผลการปฏิบัติตามหลักการของศีล 5 นำมาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเชิงปฏิบัติการให้เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยต่างๆ แก่ชุมชนให้เกิดการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านศีล 5 อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) หน่วยงานสาธารณสุข องค์การภาครัฐและเอกชน ควรจัดโครงการส่งเสริมต่อยอดโครงการหมู่บ้านศีล 5 ในพื้นที่ให้มีการขยายโครงการที่หมู่บ้านศีล 5 ริเริ่ม มีการปฏิบัติการที่เข้มแข็งนำไปสู่การประยุกต์ใช้ทางด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ ความมั่นคงของชุมชนในมิติต่างๆ

2) ชุมชนควรจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านศีล 5 และเมื่อโครงการเข้มแข็งมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาเส้นทางเพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานรากหมู่บ้านศีล 5 วัด โรงเรียน

2) การศึกษานวัตกรรมหมู่บ้านศีล 5 ความเชื่อมโยง ความสุข สังคม เศรษฐกิจ ของชุมชน ต้นแบบ 4.0

References

- 5 Precepts, Village Project.* (Online). <https://www.sila5.com/detail/index2/index>.
- Chirawatkul, S. (2009). *Qualitative Research of Health Science*. Bangkok: Wittayapat.
- Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto). (2009). *Buddhadhamma*. (15th ed). Bangkok: Sahadhammika.
- Phramaha Hansa Dhammaso. (2016). Peace Studies: the Buddhist Path to World Peace. *Journal of MCU Peace Studies*, 4(Special), 1-9.
- Siriphocabhirom, S. (2003). *Educational research*. Lopburi: Thepsatri Rajabhat Institute.
- The Citizen, Li, Lamphun, (2015). *Interviews*.
- The Citizen, Sa Bot, Lop Buri, (2015). *Interviews*.
- Tongmuanwai, P. (2015). A Sila As a Basic Precepts of Humanity. *Dhammathas Journal*, 16(2), 191-202.
- Yodthong, A. (2015). An Analytical Study of the Results of the Conflict. *Journal of MCU Peace Studies*, 3(1), 1-22.

